

Ζητήματα της Διακυβερνητικής Διάσκεψης του 1996

A. Ζητήματα προσανατολισμού

A.1. Η προοπτική της ΕΕ ενόψει του 21ου αιώνα

Ενόψει της ΔΔ'96 υπάρχουν ουσιαστικές διαφορές ως προς τον προσανατολισμό που θα πρέπει να έχει η Ευρωπαϊκή Ένωση τον 21ο αιώνα. Ανάμεσα στα άλλα υποστηρίζεται ότι:

- Η ΕΕ θα πρέπει να περιοριστεί στην ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς (θέση εν μέρει Βρετανική). Η Ελλάδα απορρίπτει αυτή τη θέση ως στείρα αντιευρωπαϊκή.
- Να αποκτήσει η ΕΕ ένα σύνταγμα και να ολοκληρωθεί ως ομοσπονδία (αρχική θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στην πορεία εγκαταλείφθηκε). Η Ελλάδα μακρόχρονα υποστηρίζει το "ομοσπονδιακό όραμα", δεν έχει, όμως, στις σημερινές συνθήκες "ομοσπονδιακούς δογματισμούς" και κατανοεί τον ρόλο που εξακολουθούν να παίζουν και θα παίζουν προοπτικά τα Κράτη-Έθνη.
- Η ΕΕ δεν θα μπορέσει να αντέξει στο χρόνο, και κατά συνέπεια ο όποιος φιλοευρωπαϊσμός είναι μια επένδυση σε ένα άγονο μέλλον (ευρωσκεπτιστές διαφόρων αποχρώσεων, η άποψη καταγράφεται και στην Ελλάδα).
- Ο ρόλος των εθνικών κρατών παραμένει πρωταρχικός στον ίδιο βαθμό όπως και στο παρελθόν (μερίδα των πολιτικών δυνάμεων της Βρετανίας και Γαλλίας, αλλά και εθνικιστικές δυνάμεις, ακόμα και στις γραμμές των σοσιαλδημοκρατικών κομμάτων). Η Ελλάδα θα πρέπει να ακολουθήσει πολιτική που να εξασφαλίζει την επιβίωση του ρόλου των εθνικών κρατών. Πρόκειται για θέση που "βλέπει" μια πλευρά της πραγματικότητας, την απολυτοποιεί και υποτιμά, κατά προέκταση, τα φαινόμενα της διεθνοποίησης κ.κ.
- Βασικό σημείο αντιπαράθεσης, που απορρέει και από τα προηγούμενα, είναι κατά πόσο θα πρέπει να κοινοτικοποιηθούν οι τομείς της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Άμυνας (ΚΕΠΠΑ, δεύτερος πυλώνας) και Εσωτερικών Υποθέσεων και Δικαιοσύνης (τρίτος πυλώνας), ώστε να υπάρξει αντίστοιχα αναβάθμιση του ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) και διαπλοκή τους στις θεματικές-πολιτικές των δύο αυτών πυλώνων. Κάτι τέτοιο συνεπάγεται, ταυτόχρονα, ότι οι δύο αυτοί πυλώνες που άπτονται θεματικών "σκληρής" εθνικής

κυριαρχίας δεν θα λειτουργούν πλέον μόνο σε διακυβερνητική βάση. Η Ελλάδα τάσσεται υπέρ της παραπέρα κοινοτικοποίησής τους και προτείνει συγκεκριμένα μέτρα. Υπάρχουν, όμως, στο ελληνικό κοινοβούλιο και σε αντίστοιχους θεσμούς σημαντικές αντιρρήσεις, για την κοινοτικοποίηση πλευρών της άμυνας και θεμάτων του τρίτου πυλώνα. Οι επίσημες ελληνικές θέσεις λαμβάνουν υπόψη τους, σ'ένα βαθμό, αυτές τις ανησυχίες και για αυτό θέτουν όρους όσον αφορά την κοινοτικοποίηση του β' πυλώνα και προτείνουν την κοινοτικοποίηση μόνο ορισμένων πολιτικών του γ' πυλώνα (όπως για την μετανάστευση, το άσυλο κλπ). Η ευέλικτη πρόταση που έχει διαμορφωθεί στο ΥΠΕΞ δεν σημαίνει ότι δεν θα αντιμετωπίσει προβλήματα στη Βουλή.

A.2. Η κύρια θεματολογία της διαπραγμάτευσης

- Πολλές από τις ισχυρές δυνάμεις της ΕΕ επιδιώκουν η αναθεώρηση να στραφεί κύρια γύρω από τα προβλήματα της ΚΕΠΠΑ και τις απαραίτητες θεσμικές προσαρμογές ενόψει της επεκτεινόμενης διεύρυνσης της Ένωσης προς ανατολάς.
- Η Ελλάδα δέχεται τη σημασία των πιο πάνω στόχων, αλλά θεωρεί εξίσου σημαντική την ανάγκη να ικανοποιηθούν τα δημοκρατικά, δικαιικά και κοινωνικά "ελλείμματα" της Ένωσης (προβλήματα εμβάθυνσης). Επίσης, επιμένει στην ανάδειξη του ρόλου του πολίτη και στην κατοχύρωση των δικαιωμάτων του σε επίπεδο της Ένωσης.
- Οι σκανδιναβικές χώρες προωθούν δίπλα στα προβλήματα της δημοκρατίας και εκείνα της διαφάνειας που αλληλοσυνδέονται με την πρώτη. Η Ελλάδα μετά από μια αρχική ταλάντευση υποστηρίζει και εκείνη αυτή την πρόταση.
- Η Σουηδία έχει προτείνει να υπάρξει μια κοινοτική πολιτική για την απασχόληση. Η Ελλάδα έχει υιοθετήσει την πρόταση και διατύπωσε τη θέση για την "εισαγωγή στη Συνθήκη ενός κεφαλαίου για την απασχόληση". Στον τομέα αυτό, όπως και στο σύνολο της κοινωνικής πολιτικής υπάρχει μια θετική μετατόπιση πολλών εταίρων, όχι όμως της Βρετανίας (δεν θα πρέπει να αναμένεται αλλαγή τουλάχιστον μέχρι τις εκλογές).
- Οι περισσότεροι παράγοντες της Ένωσης επιμένουν ότι δεν θα πρέπει να ανοίξει η συζήτηση για την ΟΝΕ. Στην πραγματικότητα με τον ένα ή άλλο τρόπο έχει αρχίσει μια συζήτηση τόσο για τα όσα προβλέπει η Συνθήκη του

Μααστρίχτ, όσο και για το αν θα χρειαστούν ορισμένες προσαρμογές.

Οι κύριοι προβληματισμοί γίνονται γύρω από τα ερωτήματα:

- I. Αν θα απαιτηθεί ή όχι να διατηρηθεί το χρονοδιάγραμμα που προβλέπεται για την ΟΝΕ,
 - II. Αν τα κριτήρια θα ερμηνευτούν ως απόλυτα μεγέθη-ενδείξεις ή στη δυναμική τους τάση.
 - III. Αν θα υπάρξουν προβλέψεις για εισαγωγή των πραγματικών κριτηρίων στη Συνθήκη.
 - IV. Προβλήματα διασύνδεσης της ΟΝΕ με την κοινωνική πολιτική
 - V. Σχέσεις των Κρατών που θα ενταχθούν στην τρίτη φάση με όσες μείνουν εκτός.
 - VI. Ρύθμιση κριτηρίων για τις χώρες που θα ενταχθούν στην τρίτη φάση.
- Οι ισχυρές χώρες αντιμετωπίζουν την διεύρυνση της ΕΕ ως πρόβλημα συνδεδεμένο κύρια με το πρόβλημα της προσαρμογής του θεσμικού συστήματος της ΕΕ σε μια Ένωση με περισσότερα μέλη. Η Ελλάδα θεωρεί ότι η διεύρυνση διασυνδέεται και με προβλήματα του προϋπολογισμού (ίδιοι πόροι, ταμεία) καθώς και της πολιτικής συνοχής και σύγκλισης εντός της Ένωσης.
- Στο όνομα της διεύρυνσης επιδιώκεται να καθιερωθεί ένα σύστημα διαβαθμισμένης (abgestufte) ολοκλήρωσης (από την ονομαζόμενη ΕΕ των πολλών ταχυτήτων, την *a la carte* ΕΕ, την ΕΕ της μεταβλητής γεωμετρίας και των πολλών κύκλων, μέχρι την διαφοροποιημένη ολοκλήρωση). Η Ελλάδα τάσσεται ενάντια σ' αυτήν την προοπτική από άποψης αρχής. Υπάρχουν και σκέψεις ότι θα πρέπει να δεχτούμε τέτοιου είδους διαβαθμίσεις, διότι αυτές υπάρχουν έτσι και αλλιώς και απλά θα χρειαστεί να προσδιοριστούν όρια και πλαίσια των όποιων διαβαθμίσεων. Το πρόβλημα εκδηλώθηκε και γύρω από την έννοια της flexibility (ευελιξίας). Αρχικά η Ελλάδα έτεινε να την δεχτεί, ως ρεαλιστική. Κατόπιν προσπάθησε να της δώσει μια όσο το δυνατό πιο ανώδυνη ερμηνεία. Σήμερα υποστηρίζει την ορθότερη θέση ότι το πρόβλημα που υποτίθεται ότι έρχεται να καλύψει μια "ολοκλήρωση με ευελιξία" το καλύπτει, πραγματικά και ιστορικά, η ήδη υπάρχουσα Συνθήκη με την πρόβλεψη που περιλαμβάνει για "μεταβατικά μέτρα". Διάταξη που αποκλείει παρερμηνείες στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της διαβαθμισμένης ολοκλήρωσης. (ίσως εμφανιστούν και

στην Ελλάδα οπαδοί της "ευέλικτης ολοκλήρωσης). Το θέμα είναι από τα πλέον κεντρικά και θα χρειστεί να του αποδοθεί από την ελληνική πολιτεία ιδιαίτερο βάρος.

B. Τα βασικά θέματα της διαπραγμάτευσης

B.1. Θεσμικά προβλήματα του συνολικού συστήματος και ιδιαίτερα του πρώτου πυλώνα της ΕΕ (ΕΟΚ)

- Η Ελλάδα διατυπώνει σειρά προτάσεων για την καλύτερη, δημοκρατικότερη και αποτελεσματικότερη λειτουργία του θεσμικού συστήματος της Ένωσης. Αντίθετα άλλες χώρες ενδιαφέρονται αποκλειστικά για την αύξηση της "αποτελεσματικότητάς του". Η διαφορά αυτή είναι πολιτική, καθορίζεται από μια σχετική διαφορετικότητα στόχων και προσβλέπει σε αλλαγές διαφορετικού περιεχομένου.
- Η Ελλάδα δεν θέλει να θίξει, σήμερα, την υπάρχουσα θεσμική ισορροπία. Οποιαδήποτε αλλαγή υποστηρίζει πιστεύει ότι πρέπει να κινείται στην κατεύθυνση της ενίσχυσης των κοινοτικών οργάνων (κύρια Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Επιτροπή, ΔΕΚ), αντίθετα άλλες δυνάμεις θέλουν την ανατροπή αυτής της ισορροπίας, την υποβάθμιση της Επιτροπής, την μη ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και την ακόμα μεγαλύτερη ενίσχυση του διακυβερνητικού θεσμού (Ευρωπαϊκού Συμβουλίου) και του διακυβερνητικού οργάνου (Συμβούλιο Υπουργών).
- Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Ελλάδα προσβλέπει σε μεγαλύτερη συμμετοχή του στο κοινοτικό έργο και απαλλαγή του από δευτερεύοντα-τεχνικής φύσης καθήκοντα. Ταυτόχρονα, υποστηρίζει τη μεγαλύτερη διαπλοκή των εθνικών κοινοβουλίων (υπάρχει κατάλογος συγκεκριμένων μέτρων) στο κοινοτικό γίγνεσθαι. Απορρίπτει την διλημματική λογική που αντιπαραθέτει την ενίσχυση του εθνικού στο ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (όπως κάνουν ορισμένοι Έλληνες βουλευτές). Απορρίπτει, επίσης, την Γαλλική πρόταση (όπως και οι περισσότερες χώρες) για διαμόρφωση ενός επιπλέον οργάνου στην ΕΕ αποτελούμενου από εκπροσώπους των εθνικών κοινοβουλίων.
- Επιτροπή: η Ελλάδα δέχεται την μείωση του αριθμού των Επιτρόπων, με ταυτόχρονη διασφάλιση ότι κάθε κράτος θα διαθέτει δικό του Επίτροπο. Δηλαδή, εάν είναι να μικρύνει η Επιτροπή αυτό θα γίνει με αφαίρεση του δεύτερου επιτρόπου των μεγάλων Κρατών-Μελών και όχι αφαίρεσης ή υποβάθμισης του Επιτρόπου που προέρχεται

από τα μικρά Κράτη-Μέλη (η θέση αυτή είναι κοινός τόπος στην Ελλάδα).

- Συμβούλιο: Η Ελλάδα δέχεται την επέκταση της ειδικής πλειοψηφίας και τον περιορισμό της ομοφωνίας στα συνταγματικής φύσης θέματα (για τα ειδικά προβλήματα του β' και γ' πυλώνα θα επανέλθουμε). Υπάρχουν αντιρρήσεις για τον περιορισμό της χρήσης του Βέτο, αλλά για τον α' πυλώνα το πρόβλημα δεν είναι ιδιαίτερα σημαντικό.

Επίμονη είναι η πρόταση των ισχυρών της ΕΕ που αναφέρεται στην εισαγωγή ενός δεύτερου κριτηρίου στάθμισης των ψήφων στο συμβούλιο (αυτό της οικονομικής ισχύος ή του πληθυσμού, κύρια το δεύτερο, των Κρατών-Μελών). Η Ελλάδα εναντιώνεται σταθερά σε κάτι τέτοιο αφού θα ανέτρεπε μακρόχρονες ισορροπίες. Κύριο επιχείρημα μας είναι ότι το Συμβούλιο είναι ένα διακυβερνητικό και όχι κοινοβουλευτικό-αντιπροσωπευτικό όργανο. Η Ελλάδα προτείνει ορισμένες πρακτικές προσαρμογές που θα εξασφαλίζουν ότι και στο μέλλον δεν θα υπάρχει σταθερή σχέση μειοψηφίας-πλειοψηφίας ανάμεσα σε κράτη διαφορετικού μεγέθους.

Η Ελλάδα επιμένει στην διατήρηση του συστήματος της Προεδρίας του Συμβουλίου, δέχεται, όμως αναπροσαρμογές σε ορισμένες λειτουργίες του.

B.2. ONE: Οικονομική και κοινωνική συνοχή

- Οι περισσότερες χώρες (τυπικά και στα λόγια όλες) επιμένουν στην τήρηση των κριτηρίων του πρωτοκόλλου του Μαστρίχτ. Ρεαλιστικότερες θεωρήσεις προβλέπουν δύο ειδών "προσαρμογές": α) Αλλαγή του χρονοδιαγράμματος, διότι η εφαρμογή των κριτηρίων πρέπει να είναι απόλυτη (άποψη που εκφράζεται κύρια στη Γερμανία και που ουσιαστικά προβλέπει η απόφαση του Bundesverfassungsgericht). β) Αποδοχή της ελαστικής ερμηνείας των κριτηρίων (τα κριτήρια να μην εφαρμοστούν για την αξιολόγηση της "απόλυτης θέσης των κρατών", αλλά ως τάση). Η δεύτερη επιλογή εμπεριέχει μια πολιτική σκοπιμότητα (την ένταξη του Βελγίου σε μια Ευρώπη Πυρήνα, παρά το μεγάλο του χρέος). Υπάρχει, ακόμα, ο φόβος ορισμένων ή η ελπίδα (όπως για τους ευρωσκεπτιστές) ότι η Γερμανία θα οδηγηθεί στην εγκατάλειψη του σχεδίου για το ECU.
- Υπάρχει η πρόταση, υποστηρίζεται και από Έλληνες πολιτικούς, να υιοθετηθούν κριτήρια πραγματικής

σύγκλισης (όπως ανεργία, ΑΕΠ, κοινωνικές δαπάνες, κονδύλια για την παιδεία-έρευνα-εφαρμογή τεχνολογίας).

- Η Ελλάδα επιδιώκει την διασύνδεση των προβλημάτων της ΟΝΕ με την οικονομική και κοινωνική συνοχή (αξιοποιώντας τις προβλέψεις του άρθρου 104 και 2 της Συνθήκης).
- Από πολλές πλευρές γίνεται η κριτική ότι η ΟΝΕ έχει αναχθεί σε "νομισματική πολιτική" με αγνόηση των "οικονομικών" πλευρών της.
- Σημαντικό πρόβλημα που συζητιέται στην "νομισματική επιτροπή" της Ένωσης είναι οι μελλοντικές σχέσεις ανάμεσα στα κράτη που θα συμμετάσχουν στην τρίτη φάση της ΟΝΕ και σ'αυτά που θα μείνουν εκτός, καθώς και των όρων-πλαισίων μελλοντικής ένταξης των δευτέρων στο Ευρώ.
- Ειδική αναφορά γίνεται για την ανάγκη ανάληψης από την ένωση συντονισμένων ενεργειών καταπολέμησης της ανεργίας (βλ.και Α.)
- Υπάρχουν δυνάμεις που απορρίπτουν την ΟΝΕ στη συνολική λογική της και πιστεύουν ότι έχει αποπλίσει τη χώρα και τις δυνατότητες αναπτυξιακής της πολιτικής
- Σοβαρό είναι το πρόβλημα των δημοσιοοικονομικών συνεπειών της Διεύρυνσης. Το κόστος θα υπερβεί τις σημερινές δυνατότητες του κοινοτικού προϋπολογισμού. Όλοι, όμως, αναβάλλουν τη συζήτηση για αργότερα. Η Ελλάδα επιμένει ότι το θέμα πρέπει να μελετηθεί σήμερα, αλλιώς θα υπάρξουν σημαντικά προβλήματα που δεν θα μπορούν να λυθούν αργότερα. Επιδιώκει την όσο το δυνατό στενότερη διασύνδεση των δημοσιοοικονομικών επιπτώσεων της διεύρυνσης με τις εν όψει αυτής θεσμικές μεταρρυθμίσεις.

Β.3. Ορισμένα ειδικά προβλήματα και οι κοινοτικές πολιτικές

- Η Ελλάδα υποστηρίζει την επέκταση της ειδικής πλειοψηφίας στον τομέα της πολιτικής του περιβάλλοντος και της κοινωνικής πολιτικής (+ ενάντια στην πολιτική Opting Out της Βρετανίας),
- προτείνει σειρά πολιτικών να υιοθετηθούν από την Ένωση (πολιτικής άμυνας-παροχή βοήθειας για την αντιμετώπιση των θεομηνιών, τουρισμού και ενέργειας), κύρια μιας πολιτικής για τα νησιά (υπάρχει ανάγκη πολιτικής ιεράρχησης και αξιολόγησης αυτών των προτάσεων).

- Η Ελλάδα αντιτίθεται η Επικουρικότητα να αποτελέσει το άλλοθι για να μην υλοποιηθούν σειρά κοινοτικών πολιτικών, ιδιαίτερα στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής (ορισμένοι υποστηρίζουν ότι η οικονομική πολιτική είναι αντικείμενο της Ένωσης, αλλά η κοινωνική πολιτική πρέπει να παραμείνει αποκλειστικά αντικείμενο της Εθνικής Πολιτικής).
- Η Ελλάδα προτείνει την υιοθέτηση καταλόγου δικαιωμάτων του πολίτη, της ενίσχυσης και ουσιαστικοποίησης του περιεχομένου της "ευρωπαϊκής ιθαγένειας". Πολλοί απορρίπτουν κάτι τέτοιο διότι οσφραίνονται "ομοσπονδιασμό" σ' αυτές τις προτάσεις.

Β.3. ΚΕΠΠΑ (β' πυλώνας)

- Στην ΕΕ υπάρχει συμφωνία για την έλλειψη αποτελεσματικότητας στην ΚΕΠΠΑ. Αρκετοί πιστεύουν ότι αυτό καλώς έχει και ότι η Ελλάδα δεν θα πρέπει να επιμείνει στην ανάπτυξη της ΚΕΠΠΑ.
- Δεν υπάρχει συμφωνία στις αιτίες που δεν είναι αποτελεσματική η ΚΕΠΠΑ. Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι το πρόβλημα είναι μόνο θεσμικό. Άλλοι θεωρούν ότι δεν υπήρξε επαρκής πολιτική βούληση σε συνδυασμό με τη αντίκειμενική παρουσία διαφορετικών, αν όχι και αντιτιθεμένων, συμφερόντων εντός της ΕΕ.
- Οι ισχυροί της ΕΕ έχουν προτείνει τη δημιουργία θέσης "υψηλού εκπροσώπου για την ΚΕΠΠΑ". Η Ελλάδα ανησυχεί μήπως αυτή η θέση ενισχύσει τάσεις διευθυντηρίου και δεν την είχε υιοθετήσει μέχρι σήμερα
- Υπάρχει από όλες τις πλευρές (και την Ελληνική) στην ΕΕ συμφωνία για τη δημιουργία ενός "κέντρου ανάλυσης" των προβλημάτων της ΚΕΠΠΑ. Στην χώρα δεν έχουν εκδηλωθεί ακόμα αντιρρήσεις επ' αυτού.
- Η Ελλάδα προτείνει την υιοθέτηση μιας ρήτρας "αμοιβαίας συνδρομής" στην προάσπιση των "ενωσιακών εξωτερικών συνόρων". Η πρόταση αυτή συναντά δυσκολίες αποδοχής. Ακόμα, υπάρχει ο κίνδυνος ότι αν γίνει αποδεκτή θα γίνει με περιορισμούς (θα προβλέπεται εξαίρεση για την Τουρκία). Υπάρχουν σειρά νομικών προβλημάτων, όπως ορισμός των εξωτερικών συνόρων, δεσμευτικότητα της ρήτρας, οι ακριβείς δεσμεύσεις του ελληνικού συντάγματος και ο χρόνος-τόπος αναφοράς τους.
- Οι ισχυρές δυνάμεις θέλουν περιορισμό της υπάρχουσας διαδικασίας ομοφωνίας. Η Ελλάδα το δέχεται με όρους και εξαιρουμένων των περιπτώσεων "ζωτικού εθνικού

συμφέροντος" (έννοια που δεν έχει αποκτήσει ακόμα δεσμευτική νομική ερμηνεία) καθώς και σε συνάρτηση με την μορφοποίηση του όλου πυλώνα. Στο σημείο αυτό υπάρχουν εντός ελληνικού κοινοβουλίου πολλαπλές αντιρρήσεις.

- Για την ΚΕΠΠΑ έχουν προταθεί σειρά νέων μορφών ψηφοφορίας (ομοφωνία πλην ενός, εποικοδομητική αποχή). Καταρχήν η στάση μας δεν ήταν υπέρ. Το θέμα χρίζει παραπέρα μελέτης. Είναι σαφές ότι οι δυνάμεις που αντιτίθενται στον περιορισμό της ομοφωνίας στην ΚΕΠΠΑ δεν πρόκειται να συμφωνήσουν με οποιαδήποτε διαπραγμάτευση αυτών των μορφών ψηφοφορίας.
- Ισχυρά προβλήματα έχουν ανακύψει στην ΕΕ αλλά και εντός Ελλάδας, όσον αφορά την πολιτική ασφάλειας και άμυνας της Ένωσης, τον ρόλο της ΔΕΕ, τις μελλοντικές σχέσεις ΔΕΕ-ΕΕ και ΝΑΤΟ, καθώς και τα Petersbergs-Tasks.
- Ιδιαίτερα πρόβλημα προκύπτει από το γεγονός ότι η συγκράτησή μας στα προαναφερόμενα προβλήματα ασφάλειας/άμυνας έρχεται, αν δεν προσεχτεί, σε αντίφαση με το αίτημά μας για "ρήτρα αμοιβαίας συνδρομής προστασίας των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης".

Β.4. Εσωτερικές Υποθέσεις και Δικαιοσύνη (Γ' πυλώνας)

- Υπάρχουν αντιρρήσεις για την κοινοτικοποίηση ακόμα και ορισμένων πολιτικών του γ' πυλώνα, και κατά προέκταση και στην εισαγωγή της ειδικής πλειοψηφίας σ' αυτούς τους τομείς.
- Στην ομάδα προβληματισμού ο γ' πυλώνας εντάχθηκε "στα δικαιώματα του πολίτη", ως "δικαίωμα στην ασφάλειά του". Υπάρχουν σαφείς αντιρρήσεις για τέτοιου είδους διατυπώσεις.

Πολλές πλευρές αποδέχονται την αναγκαιότητα του γ' πυλώνα απαιτούν, όμως, ταυτόχρονα και την εξασφάλιση ότι η ανάπτυξή του δεν θα οδηγήσει στον έλεγχο της προσωπικότητας του πολίτη ή στην ανεξέλεγκτη συλλογή προσωπικών στοιχείων. Ακόμα εφιστούν την προσοχή στην ανάγκη ο πυλώνας αυτός εφόσον αναπτύσσεται να ενταχθεί στους κανόνες του δημοκρατικού (Ευρ.Κοινοβ.) και δικαιοκού ελέγχου (ΔΕΚ). Οι Ελληνικές θέσεις λαμβάνουν σ' έναν βαθμό υπόψη τους αυτές τις ανησυχίες.

Γ.Ορισμένα προβλήματα τακτικής και πολιτικού προσανατολισμού

1. Γ. Υπάρχει ανάγκη να καθοριστούν έγκαιρα οι θεματολογίες για τις οποίες η Ελλάδα θα καταθέσει εξειδικευμένα υπομνήματα στη ΔΔ'96
2. Γ. Εξίσου αναγκαίο είναι η Κυβερνητική Επιτροπή να προσδιορίσει τα διεκδικούμενα από την Ελλάδα θέματα-σημεία στη ΔΔ'96, τα πιθανά ζητήματα που θα επιμείνει μέχρι τέλος και τις εξίσου πιθανές υποχωρήσεις. Απαιτείται, δηλαδή, ένας πολιτικός προσανατολισμός.
3. Γ. Καλύτερη συνεργασία των άλλων Υπουργείων με το ΥΠΕΞ και κατά προέκταση ποιά ενεργή συμμετοχή στα θέματα άμεσου ενδιαφέροντός τους.